

DE TOEKOMST VAN LICHAAMELIJK CONTACT

We leven momenteel in 'het nieuwe normaal' en dat betekent afstand houden. Dus geen arm om de schouders van je vrienden leggen, geen knuffel aan je moeder, geen geflirt in de club. Is dat erg? En als dat zo is: hoe kom je aan je portie lichamen contact in de toekomst?

In maart 2020 begon ook bij ons in Nederland het coronavirus zich te verspreiden. Sindsdien leven we in 'de anderhalvemetersamenleving'. En dat begint behoorlijk wat mensen behoorlijk de keel uit te hangen. Want ondanks de vele mogelijkheden die er zijn om contact te hebben met anderen – zelfs je opa en oma Skypen en Zoomen je tegenwoordig – is nu pas echt goed voelbaar geworden hoezeer we hunkeren naar lichamen contact.

Huidhonger

Aanraken en aangeraakt worden is een primaire levensbehoefte. Door fysieke aanrakingen daalt het niveau van het 'stresshormoon' cortisol en stijgt de waarde van het 'knuffelhormoon' oxytocine. De menselijke hunkering naar lichamen contact wordt ook wel 'huidhonger' genoemd.

(Gewenst) fysiek contact geeft niet alleen een fijn gevoel, maar heeft ook een sociale functie. Door elkaar aan te raken kweek je een band. Je schudt handen als je elkaar ontmoet, wrijft over iemands arm bij wijze van troost en geeft een schouderklopje om iemand aan te moedigen. Tenminste, dat dééd je. Is dit alles straks iets van vroeger? En zo ja, biedt de technologie ons alternatieven? Kan

een apparaat of zelfs een robot onze huidhonger stillen?

Robotic Intimacy Technology

In de baby- en ouderenzorg is allang bekend hoe belangrijk lichamen contact is. Baby's overleven een gebrek aan aanrakingen zelfs niet. De 'intelligente lockdown' van dit voorjaar liet zien hoe schrijnend de situatie was van verpleeghuisbewoners die geen bezoek meer mochten ontvangen. De arme ouderen verpieterden bij het gebrek aan liefdevolle aanrakingen. Om die eenzaamheid te verlichten is snoezelrobot Paro bedacht. Een schattige jonge zeehond van wit pluche met wie ze kunnen knuffelen en die daadwerkelijk op ze reageert. Hij opent en sluit zijn grote ogen en beweegt zijn staart als hij geaaid wordt. Is dat ons voorland? Slijten we onze laatste dagen in eenzaamheid, met alleen een pluchen robot om onze knuffelhormonen aan te slingeren? Overlijden we ergens aan het eind van de 21e eeuw zonder de zachte aanraking van een geliefde? Maar dan met de End of Life Care Machine van Dan Chen? Hij ontwierp een installatie waarin de menselijke aanwezigheid tijdens het meest kwetsbare moment in iemands leven wordt vervangen door een robot. De machine streelt de arm van de stervende en spreekt blikkerig troostende woorden uit. '... I am

sorry that your family and friends are not able to be here with you. But don't worry: I will do my best to comfort you.'

Haptische technologie

De machine van Chen is eigenlijk heel basaal. Hij bestaat dan ook bij de gratie van onderzoek naar de mogelijkheid van intimiteit zonder menselijkheid. In werkelijkheid is de technologie veel verder. Zo maken we nu veel gebruik van haptische technologie. Haptische technologie communiceert met de gebruiker via de tastzin. Het heeft dus een interactief karakter: je raakt een app aan op je telefoon en je voelt een klikje. En wanneer je een game speelt reageert je controller of racestuur op jouw aanrakingen door niet alleen te doen wat het in het spel moet doen, maar ook door trillingen of bijvoorbeeld een 'terugslag'. Je voelt zelfs de verschillende ondergronden waar je op rijdt. Die haptische technologie kun je verder doorvoeren. Verschillende bedrijven houden zich bezig met de ontwikkeling van haptische handschoenen, die worden gebruikt in combinatie met VR-brillen. Dat betekent dat je binnen een virtuele of aangevulde/augmented wereld dingen echt kunt aanraken en voelen. Dat is nog geen echte huid. Maar wat dacht je van de NeoTouch, een apparaat dat het mogelijk maakt dat mensen elkaar op afstand aanraken? Je plaatst het apparaat achter je oor en verbindt het via wifi met een netwerk van nano-elektronica in je hersenen. Cool hè? Jammer dat het niet bestaat. Het is 'slechts' een gedachte-experiment van Christine Wuerth van het Interactive Architecture Lab in Londen, om de sociale en ethische consequenties van een dergelijk apparaat te onderzoeken. Wat gebeurt er als digitale en fysieke privacy samensmelten? Wie mag me aanraken? Wanneer? En waar? Wat is het haptisch equivalent van online lastigvallen? En hoe beïnvloedt dit apparaat onze lichamen interacties en opvattingen van intimiteit?

Het nieuwe normaal

Terechte vragen, want de toekomst van lichamen contact is natuurlijk niet alleen een kwestie van techniek. Welke culturele waarden nemen we mee naar de toekomst – en welke verschuiven? Vragen die ook aan bod komen in het boek *Holy Fuck*. Hierin onderzochten Mabel Nummerdor en Jeanneke Scholtens de toekomst van seks, de intiemste vorm van huidcontact. Hebben mensen nog wel mensen nodig voor seks, met alle technologische ontwikkelingen, vragen ze zich daarin ook af. Seksrobot Robin bijvoorbeeld, een levensgrote, Nederlandsprekende schone (met een Vlaamse tongval, want dat klinkt wat liever), heeft openingen op de juiste plekken, vriendelijke, bewegende ogen en een zacht verende siliconen 'huid'. Nu is ze nog van metaal en kunststof, maar er wordt al volop geëxperimenteerd met het kweken van menselijk vlees. In de Verenigde Staten is een menselijk oor gekweekt van levend weefsel. En in Oxford is levend weefsel geproduceerd door een 3D-printer. Dat wordt nu nog gedaan voor medische doeleinden, maar wat let ons om in de toekomst complete mensen te maken? 99% van het menselijk genoom, de complete verzameling van erfelijk materiaal in onze cellen, is allang in kaart gebracht. De blueprint is bekend, nu de uitvoering nog.

Een robot van vlees en bloed, het klinkt als de ultieme oplossing voor onze huidhonger in de anderhalvemetersamenleving. Zou dat het nieuwe normaal van een van Ruttés opvolgers zijn?

